

**Експозе на представителя на НСОРБ, г-н Ахмед Башев,
заместник председател на УС на НСОРБ и кмет на община
Гърмен**

*Уважаеми г-н Президент,
Дами и Господа народни представители,
Госпожи и Господа министри,
Областни управители,
Колеги социални партньори и представители на работодателските
организации,*

От името на българските общини благодаря за поканата да участваме в този дебат. Общините са важен фактор за развитие на земеделието и селските райони. Чрез нашите инвестиции ние осигуряваме жизненоважна инфраструктура и основни услуги за икономиката и населението в тези райони. С активното управление на своя поземлен фонд общините оказват и съществено влияние върху развитието на земеделието и пълноценното усвояване на плащанията от Европейския съюз в този отрасъл.

В тази връзка ние покреляме инициативата на Президента за търсене на национален консенсус по ключовите приоритети в отрасъла за периода до 2020г.

Нашите тези по идентифицираните приоритети:

1. Екологично насочено земеделие

По директните плащания от ЕС

Земеделието е и ще остане основен източник на доходи и поминък за мнозинството от селските общини. В тази връзка е от особено значение българските земеделски производители да запазят своята конкурентоспособност и да не се създават прекомерни трудности пред навлизането на нови участници в земеделското производство.

Трябва да има и баланс между използването на модерни технологии и устойчиво използване на ресурсите. Това в настоящия програмен период се осигурява чрез налагането на правила за добро земеделско и екологично управление, които са условие за подпомагане по директните плащания в растениевъдството и европейските стандарти за хигиена и качество, които ограничават навлизането на пазара в животновъдството.

Тази система може да осигури и необходимия баланс между качество и достъпност на храните. В допълнение, по схемите за биологично производство (т.нар. „агро-екологични мерки“) производителите могат да получат допълнително финансово подпомагане за производство на висококачествени продукти, които, обаче, в настоящия момент и в международен, и в национален план все още задоволяват тясна пазарна ниша.

Според нашия прочит на предложенията на Европейската комисия за регламент относно директните плащания за новия програмен период част от изискванията, сега валидни само за биологичното производство, се прехвърлят като

задължително условие (т.нар. зелен компонент) за директните плащания в допълнение към правилата за добро земеделско и екологично управление. Получаването на 30% от общо възможната субсидия ще зависи от спазването на този зелен компонент.

Преди нашата страна да се съгласи с тези предложения трябва да бъде направен обстоен анализ на ефекта от тяхното прилагане и да се даде отговор на следните въпроси:

- Какви са слабостите в сегашната система на правила за добро земеделско и екологично управление? Какво следва да се актуализира, за да се адаптират тези изисквания към българските условия? Директното привнасяне на изискванията от старите страни-членки в началото на настоящия програмен период ни изигра лоша шега – много стопани бяха санкционирани без вина, понеже се оказа че съблюдавайки правилата за биологично земеделие по агро-екологичните мерки, те не спазват правилата за добро земеделско и екологично управление. Този проблем засегна в немалка степен ползвателите на общинския поземлен фонд.
- В каква степен сегашната система осигурява качествени храни при устойчиво използване на природните ресурси и какъв ще е приносът на новите изисквания в това отношение?
- Каква е готовността на производителите бързо да въведат новите изисквания и да получат пълноценно финансово подпомагане, без това да навреди на конкурентоспособността им спрямо производителите в другите страни-членки на ЕС?
- Каква част от субсидията ще зависи от зеления компонент?

Отговорът на поставените въпроси ще ни помогне при взимането на окончателна позиция при приемането на регламентите за новия програмен период с оглед на националните интереси.

По териториалния обхват и мерките за развитие на селските райони

Предложението за регламент за развитие на селските райони запазва и засилва екологичната насоченост на тази политика – приоритет е даден на малките и младите производители, на по-високата степен на финансово подпомагане на районите с природни и други ограничения, в т.ч. планинските райони, на засилване на схемите за качество на местните продукти, и на агро-екологичните схеми.

Насърчаването на екологичното земеделие по горепосочените мерки трябва да се разгледа като допълнително подходящо подпомагане на стопаните с оглед запазване на традиционния начин на производство и поддържане на ландшафта в райони, в които земеделието и животновъдството твърде трудно може да се интензифицират.

Освен подходящо подпомагане тези стопани се нуждаят и от достъп до основни услуги и инфраструктура. Общините положиха огромни усилия да осигурят тези услуги и инфраструктура с помощта и на средствата от Европейския съюз. В комбинация с директната помощ за производителите тези усилия може да ограничат обезлюдяването на районите, в които традиционното производство е екстензивно и щадящо околната среда.

Новите регламенти ни дават добър шанс за по-гъвкаво планиране и управление на финансовия ресурс, така че да преодолеем допуснатите до момента слабости. През този програмен период големи земеделски райони останаха без финансиране поради възприетите дефиниции за „селски район”или поради липсата на ясни и обективни критерии за оценка на проектите.

Тези дефиниции и критерии трябва да се преразгледат, за да се осигури равнопоставен достъп до финансово подпомагане.

От друга страна новите регламенти ни дават възможност да надградим добрите постижения през този планов период. Такъв пример са общностните инициативи по т.нар. подход „Лидер”. Практиката показва, че съвместните проекти на община, местен бизнес и земеделски стопани дават приоритет на опазването на местното природно и културно наследство. Териториалният обхват и финансов ресурс на тези общностни инициативи трябва да се разширят.

2. Насърчаване на развитието на овощарството, зеленчуко-производството и животновъдството

Поради спецификата на производството си горепосочените сектори не могат да се възползват в пълна степен от директните плащания на площ по примера на зърнопроизводството.

Ето защо следва да се подкрепи и по възможност задълбочи политиката на предоставяне на национални доплащания за тези сектори. Тази политика, прилагана активно от 2009г. трябва и може да се продължи до 2016г. в съответствие с Договора за присъединяване към ЕС.

Посочените сектори трябва да се подкрепят и по линия на мерките за развитие на селските райони, в т.ч. по отношение на създаване на къси вериги на доставки, насърчаване на пазарите на производители, насърчаване на директните продажби и групите производители. Тези мерки трябва да бъдат подготвени и приоритетно стартирани още в началото на следващия програмен период. Чрез тях производителите ще могат да реализират за себе си по-голяма принадлежната стойност при пласмента на продукцията.

В допълнение трябва да се инвестира в рехабилитацията на хидромелиоративния фонд. Поради сгрешената реформа в сектора огромна част от този фонд е разрушена или неизползваема. Липсата на достъпно напояване сериозно навреди на зеленчукопроизводството и доведе до значими промени в структурата на културите.

Мерките за инвестиции в хидромелиоративния фонд не стартират вече втори програмен период (такива мерки имаше и в пред-присъединителните фондове в земеделието). Държавните оператори и общините, стопанисващи обекти от хидромелиоративния фонд са лишени от възможности за финансово подпомагане, съ-финансирани от ЕС. И това става на фона на усилията нашите конкуренти от съседните страни, които субсидират в изключителни мащаби както капиталовложенията в сектора, така и цената на водата.

По отношение на животновъдството може да се потърсят възможности за подобряване на подходите за ползване на земите от държавния и общински поземлен фонд, така че производителите да се възползват в максимална степен от схемите за финансово подпомагане.

*Уважаеми г-н Президент,
Дами и Господа,*

Навременно установяване на правила за еколого-съобразно използване на земите и на природните ресурси в земеделието, които отразяват българските условия и традиции в производството, са от първостепенно значение за коректното управление на общинския поземлен фонд в полза на земеделските производители и местните общности.

Общините са и основен инвеститор в инфраструктура и основни услуги за земеделието и хората от селските райони.

Ето защо ние сме готовност да вземем активно участие в подготовката на стратегическите програмни документи в това отношение.

Благодаря за вниманието!